

Innst. S. nr. 218

(2001-2002)

Innstilling frå kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen om forslag frå stortingsrepresentantane Lena Jensen, Inge Ryan og Rolf Reikvam om å innføre maksimalgrense for reisetida frå heimen til skolen

Dokument nr. 8:116 (2001-2002)

Til Stortinget

1. SAMANDRAG

Dette forslaget er lagt fram i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringa leggje fram forslag til regelverk om at opptaksområda til vanleg skal skipast slik at reisetida frå heimen til skolen ikkje overstig 30 minutt på barnesteget og 45 minutt på ungdomssteget."

Forslagsstillarane syner til at stadig fleire grunnskolar blir lagde ned kvart år slik at alt fleire barn får lang reisetid til skolen. Dette har dokumenterte negative verknader på elevane. Barneombudet meiner situasjonen er heilt uholdbar og har gjort framlegg om å innføre ei lovføresegn om maksimal reisetid til og frå skole.

2. MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemmene fra Høyre, Ine Marie Eriksen, Jan Olav Olsen, Raymond Robertsen og Søren Fredrik Voie, fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Eva M. Nielsen og Karita Bekkemellem Orheim, fra Fremskrittspartiet, Ursula Evje og Arne Sortevik, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jensen og lederen Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Elsa Skarbøvik, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, fra Venstre, Trine Skei Grande, og representanten Jan Simonsen, viser til Innst. O. nr. 27 (2001-2002) der komiteens flertall bl.a. sa følgende om skoleskyss:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Samarbeidsregjeringen

vil fremme forslag om å overføre ansvaret for skoleskyss for grunnskoleelever til kommunene. Flertallet mener at en slik ansvarsoverføring vil sikre at skyssutgiftene blir vektlagt ved vurdering av endringer i skolestrukturen. Flertallet forutsetter at Regjeringen så raskt som praktisk mulig fremmer forslag til nødvendig endring i opplæringsloven."

Komiteen sa videre:

"Komiteen vil vise til at dårlig økonomi i kommunen i de fleste tilfeller er begrunnelsen for en sentralisering av skolestrukturen. Det er derfor viktig etter komiteens syn å synliggjøre de totale offentlige kostnadene forbundet med endringer i skolestrukturen."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, vil peke på at det er kommunestyrenes plikt og ansvar å bestemme lokalsamfunnets skolestruktur. Flertallet frykter at forslaget om maksimaltid for reisetid mellom hjem og skole kan bli et tveegget sverd som på den ene side vil bli et argument for å opprettholde skoler, men også et argument for nedlegging i de tilfeller to skoler ligger nærmere hjem/skole enn forslagets maksimumsgrenser.

Flertallet understreker viktigheten av at kommunenes skolestruktur skal være et resultat av samspill mellom foreldre og lokalpolitikere.

Flertallet viser til Nordlandsforsknings pågående vurderinger i forholdet mellom skoleskyss og grendeskoler som gjøres på oppdrag for departementet.

Flertallet ønsker å avvente erfaringer og konklusjoner som gjøres i denne undersøkelsen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre vurderer merknadene i Innst. O. nr. 27 (2001-

2002) opp mot statsråd Victor Normans redegjørelse om Modernisering, effektivisering og forenkling av offentlig sektor, der han går inn for krav om totalkostnadsberegninger bl.a. i forbindelse med skolenedleggelse. Disse medlemmer er av den oppfatning at dette vil endre situasjonen for mange grendeskoler i Norge, og at dette vil bedre reisesituasjonen for mange elever. Økt stress og økt belastning på elever er elementer som må telle med i et totalbilde.

Disse medlemmer vil ikke anbefale noen maksimaltid for skoleskiss, og viser til Regjeringens signaler om endringer i finansieringssystemet for skoleskiss, samt Nordlandsforsknings arbeid på dette felt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til dokumentet der det pekes på at siden 1986 er det nedlagt mer enn 600 skoler, og at en konsekvens av dette er at barn har blitt pålagt lengre arbeidsreiser til og fra skolen. Beregninger viser at om lag 40000 elever sitter på skolebuss mer enn en time hver dag. Lange reiser sliter ut barna både psykisk og fysisk, noe som går ut over trivsel, læringskapasitet, fritidsaktiviteter, og samvær med familie og venner. Det er i dag ingen nasjonale grenser for hvor lange arbeidsreiser skolebarn pålegges. Disse medlemmer vil også peke på at det ikke føres noen nasjonal statistikk over hvor lange arbeidsreiser norske skolebarn har.

Disse medlemmer mener at barn har rett til å gå på en skole i nærmiljøet og ikke ha uakseptabelt lang reisetid til skolen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ønsker å avvente resultatene av Nordlandsforsknings pågående forskningsarbeid om reisetid hjem/skole før man eventuelt tar stilling til maksimal reisetid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen understreker at det haster med en endring der de totale offentlige kostnadene forbundet med endringer i skolestrukturen synliggjøres. Dersom en slik endring ikke snart blir gjennomført, er det stor fare for at skoleeiere vil videreføre skolenedleggelse som del av aktivitet med å få sine budsjetter i balanse også i 2003.

Disse medlemmer deler forslagsstillernes bekymring knyttet til den omfattende nedleggelse av skoler. Særlig gjelder dette såkalte grendaskoler; mindre skoler i nærmiljøene som ofte har en funksjon langt ut over den rent skolemessige i nærmiljøet der skolen er lokalisert.

Disse medlemmer er også enig i at lang reisetid til og fra skolen åpenbart kan gå ut over læringskapasitet og trivsel. Disse medlemmer viser også til at deler av det omfattende mobbeproblemet som er dokumentert i norsk skole, er knyttet til situasjoner som oppstår i forbindelse med skoleskiss.

Disse medlemmer peker på at for å snu en slik utvikling må lovverk og finansiering knyttet til grunnskole og videregående skoler endres.

Disse medlemmer peker på at lovbestemmelser for grunnskoler og videregående skoler bør samles i en felles lov for alle elever, slik det for eksempel for lengst er gjort i vårt naboland Sverige.

Disse medlemmer ønsker en felles lov som åpner for full frihet til etablering og drift av skoler; regulært gjennom et akkrediterings- og evalueringssystem.

Disse medlemmer ønsker at finansieringen skal endres slik at statlige midler skal følge eleven og ikke fordeles gjennom rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner.

En kombinasjon av åpen etableringsmulighet og et finansieringssystem som gjør elevene til kunder er etter disse medlemmers mening det beste virkemiddel for å sikre drift av også mindre skoler. Når etableringsmulighet er knyttet til finansieringsmulighet, vil foreldre, lag, organisasjoner og bedrifter finne drift av mindre skoler både praktisk og økonomisk mulig.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om nytt lovverk og nytt finansieringsopplegg for grunnskolen og videregående skole. Stortinget forutsetter en felles lov for alle elever og at loven åpner for fri etablering og drift av private skoler basert på en ordningen med akkreditering og evaluering fra et uavhengig organ. Stortinget forutsetter at finansiering endres slik at statlige midler styres direkte frem til bruker gjennom et system der pengene følger eleven."

Inntil et slikt lov- og regelverk er på plass, forutsetter disse medlemmer at Regjeringen åpner for forsøksvirksomhet for etablering av grunnskoler basert på at kommunale penger følger eleven.

Disse medlemmer er også bekymret for den uavklarte situasjonen for videregående skoler grunnet uavklart fremtid for fylkeskommunene og vanskelig økonomi i fylkeskommunene.

Disse medlemmer forutsetter at Regjeringen i denne uavklarte situasjonen åpner for forsøksvirksomhet også når det gjelder driften av videregående skoler, basert på at fylkeskommunale penger følger eleven. Disse medlemmer viser spesielt til at det fra kommuner i ulike fylker er vist interesse for å overta driften av videregående skoler i egen kommune/nabokommuner enten alene eller i samarbeid med andre kommuner.

Disse medlemmer forutsetter at Regjeringen viser imøtekommenhet overfor slike søknader.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener det bør fastsettes en maksimalgrense for reisetid mellom hjem og skole.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen etablere et system for rapportering av elevenes reisetid til og fra skolen, for å kunne følge utviklingen i skolestruktur og reisevei.
2. Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til regelverk om at opptaksområdene i hovedregel skal organiseres slik at reisetida fra hjem til skole ikke overstiger 30 minutter for barnetrinnet og 45 minutter for ungdomstrinnet."

3. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Framstegspartiet og representanten Simonsen:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om nytt lovverk og nytt finansieringsopplegg for grunnskolen og videregående skole. Stortinget forutsetter en felles lov for alle elever og at loven åpner for fri etablering og drift av private skoler basert på en ordningen med akkreditering og evaluering fra et uavhengig organ. Stortinget forutsetter at finansiering endres slik at statlige midler styres direkte frem til bruker gjennom et system der pengene følger eleven.

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

1. Stortinget ber Regjeringen etablere et system for rapportering av elevenes reisetid til og fra skolen, for å kunne følge utviklingen i skolestruktur og reisevei.
2. Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til regelverk om at opptaksområdene i hovedregel skal organiseres slik at reisetida fra hjem til skole ikke overstiger 30 minutter for barnetrinnet og 45 minutter for ungdomstrinnet.

4. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjere slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:116 (2001-2002) - forslag frå stortingsrepresentantane Lena Jensen, Inge Ryan og Rolf Reikvam om å innføre maksimalgrense for reisetida frå heimen til skolen - vert å leggje ved møteboka.

Oslo i kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen, den 6. juni 2002

Rolf Reikvam
leiar

Raymond Robertsen
ordførar

Karita Bekkemellem Orheim
sekretær